

Abstract

The dissertation explores the notion of borderlands understood in various ways: in its geographical, but also cultural, literary, epistemological and philosophical dimensions. It hinges upon Rosi Braidotti's notion of nomadic subjectivity as theorized in *Nomadic Subjects. Embodiment and Sexual Difference in Contemporary Feminist Theory* (1994), which is applied to scrutinize selected works by Chicana and Latina writers as well as fiction penned by contemporary Polish female authors. Despite the geographic and cultural distance, the study argues that the poetics of borderlands, which manifests itself throughout their texts, implies a certain similarity: border experience.

To examine the latter and its literary renditions I draw on border studies, an area to which the Chicana writer Gloria Anzaldúa has made significant contributions with her seminal *Borderlands/La Frontera. A New Mestiza* (1987). Her concepts of *Mestizaje* and *nepantla* provide an interesting perspective, which has become a springboard for my work. The methodology employed in this study is further complemented by instruments derived from Comparative Literature Studies (CLS), feminist criticism, and postcolonial studies.

The relevant aspects of the poetics of borderlands that I address include language, national identity along with race and class issues, and motherhoods. These by no means exhaust the problematic under consideration, but in my reading of the selected literary works by a number of female authors including Ana Castillo's *The Guardians* (2008), Julia Alvarez's *Before We Were Free* (2004), Inga Iwasiów's *Bambino* (2015), Joanna Bator's *Ciemno, prawie noc* (2013) and Justyna Bargielska's *Obsoletki* (2011), these themes emerge as significant. Chapter 4 functions as a culmination of the study: having examined various novels, I offer the key components of the poetics of borderlands: nomadism in fiction, Olga Tokarczuk's "tender narrator," and constructive anger reverberating through the texts.

Keywords

Nomadic subjectivity; *Mestizaje*; *nepantla*; borderlands; Comparative Literature Studies (CLS); postcolonial studies, feminist literary criticism

Streszczenie

Rozprawa bada pojęcie pogranicza rozumianego na różne sposoby: w jego wymiarze geograficznym, ale także kulturowym, literackim, epistemologicznym i filozoficznym. Opiera się na pojęciu nomadycznej podmiotowości ukutej przez Rosi Braidotti opisaną w książce *Nomadic Subjects. Embodiment and Sexual Difference in Contemporary Feminist Theory* (1994), które zostaje wykorzystane do analizy wybranych utworów pisarek identyfikujących się jako Chicana i latynoski w USA oraz prozy tworzonej przez współczesne polskie autorki. Pomimo geograficznego i kulturowego dystansu, rozprawa dowodzi, że poetyka pogranicza, która przejawia się w ich tekstach, zakłada pewne podobieństwo: doświadczenie granicy.

Aby zbadać to ostatnie i jego literackie interpretacje, sięgam do studiów nad pograniczem, dziedziny, do której znaczący wkład wniosła pisarka Chicana Gloria Anzaldúa ze swoim przełomowym dziełem *Borderlands/La Frontera. A New Mestiza* (1987). Jej koncepcje *Mestizaje* i *nepantla* wnoszą interesującą perspektywę, która stała się punktem wyjścia dla mojej pracy. Metodologia zastosowana w tym badaniu jest dodatkowo uzupełniona o instrumentarium wywodzące się z komparatystyki literackiej (CLS), krytyki feministycznej i studiów postkolonialnych.

Uznane przeze mnie za ważne aspekty poetyki pogranicza obejmują język, tożsamość narodową, kwestie rasowe i klasowe oraz macierzyństwo. Nie wyczerpują one w żaden sposób całościowego opracowania, ale w mojej lekturze wybranych dzieł literackich szeregu autorek, w tym *The Guardians* (2008) Any Castillo, *Before We Were Free* (2004) Julii Alvarez, *Bambino* (2015) Ingi Iwasiów, *Ciemno, prawie noc* (2013) Joanny Bator i *Obsoletki* (2011) Justyny Bargielskiej, wątki te wyłaniają się jako istotne. Rozdział 4 stanowi kulminację badań: po przeanalizowaniu różnych powieści proponuję kluczowe elementy poetyki pogranicza, na które składają się: nomadyzm w literaturze, "czuły narrator" Olgi Tokarczuk oraz konstruktywny gniew przewijający się przez teksty.

Słowa kluczowe

Podmiotowość nomadyczna; *Mestizaje*; *nepantla*; studia nad pograniczem; komparatystyka literacka (CLS); studia postkolonialne, feministyczna krytyka literacka